

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R. P. Thomæ Comptoni Carleton, Cantabrigiensis,
Societatis Jesu, In Collegio Anglicano Leodiensi Sacrae
Theologiae Professoris, Cursus Philosophicus Universus**

Carleton, Thomas Compton

Antverpiæ, M.DC.XCVII.

Disput. XXX. De objecto actus constituentis universale.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95656](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95656)

sentia. Contrā, in Relationibus potius sunt dissimiles. Patet enim est innascibilis, productivus duarum Personarum, generans, & alia in se habens quā non conveniunt Filio.

VIII.
Id in probatur ex generatione viventis.

Tertio probatur. Generatio secundum Aristoteli & Philosophos est origo viventis a vivente in similitudinem naturae, ergo Filius ex vi processionis est similis in natura Patri, ergo similitudo non requirit distinctionem in ratione fundante similitudinem.

IX.
Perfectissima similitudo est, quando ratio similis est eadem in numero.

Dico quare, perfectissima similitudo illa est, in qua ratio quae fundat similitudinem, est eadem numero in utroque extremo. Ratio est, quia perfectissima similitudo est illa quae in ea ratione in qua duo sunt similia, omnem excludit dissimilitudinem, sed talis nulla est quando ratio fundans similitudinem, distincta est in uno extremo & in altero, illa enim duo (albedo A verbi gratia, & albedo B) cum inter se sint dissimiles ob differentias numericas, quas in se diversas includunt, perfectam fundare similitudi-

nem, seu nullam in se habentem dissimilitudinem non possunt, ergo.

Hinc infero Personas Tres Divinas esse perfectissime in naturā similes, similitudine nimirum omnem dissimilitudinem excludente, quae in creatis naturaliter invenire non potest. Dixi naturaliter, nam si Deus in duabus stellis verbi causa, eandem numero lucem collocaret, essent perfectissime hac similitudine similes. Et licet ad relationem similitudinis requiratur distinctio extremorum quae referuntur, non tamen est necesse ut ratio fundandi sit realiter distincta.

Quaerens, utrum ē contrā si idem subjectum in duobus locis constitutum diversam in utroque haberet qualitatem numero distinctam, calorem scilicet, esset sibi in calore simile. Respondetur negatim, similitudo enim ex suo conceptu formali nisi inter duo reperiri non potest, nihil enim, ut supra dixi, est simile sibi.

DISPUTATIO XXX.

De Objecto actus constituentis universale.

SECTIO PRIMA.

Refertur & impugnatur opinio affirmans universale esse omnia singularia.

I.
Prima sententia docet objectum actus universalis esse omnia singularia.

Prima sententia hac in re est Nominalium Gregorij, Okami, Gabrielis & aliorum quos citat & sequitur P. Hurtado d. 5. Met. l. 10. sub sect. 3. & P. Arriaga d. 1. Log. l. 6. sub l. 3. quam etiam multi ex Recentioribus amplectuntur. Affirmant ergo hi auctores objectum actus universalis esse omnia singularia. Exempli gratia, dum concipimus, inquit, animal, obversantur animo immediate omnia singularia animalis, non praesentia solum & praeterita, sed etiam possibilia, non quidem in particulari, sed ut conveniunt generatim in operationibus sensuivis, & ut modo quodam confusissimo repraesentantur. Sed quia varie hoc à diversis explicatur, singulorum modos sigillatim referam.

Variis procedunt hi auctores.

II.
Dicunt alii quod objectum actus universalis est plura ut similia.

Variis modis refellitur hac sententia.

Primo igitur P. Hurt. citatus ait objectum universale esse plura individua cognita ut similia. Sed contra, similia ut similia essentialiter dicunt distinctionem & pluralitatem, ut etiam concedit ipse, nisi enim est simile sibi, & secundum omnes, ut supra vidimus, nullum simile est idem, ergo si cognoscuntur ut similia, cognoscuntur ut aliquo modo distincta, ergo actus sic cognoscens non ea indistinct, ergo non denominat indistincta, ergo non unum, ergo non dat illis ullam unitatem, ergo non constituit universale. Confirmatur primo, hic actus respectu illorum est distinctio, cognoscit enim plura ut similia, & consequenter ut plura, ergo potest reddere rationem plurium, ergo respectu illorum non est indistinctio, ergo non unitas.

III.
Hic actus faceret universale, omnes homines sunt similes in naturā humanā, non constituit universale, quia repraesentat plura ut plura, & sunt similes.

Confirmatur secundo, secundum ipsum P. Hurt. & communem Philosophorum, hic actus, omnes homines sunt similes in naturā humanā, non constituit universale, quia repraesentat plura ut plura, & sunt similes. tamen idem est objectum huius actus & illius qui repraesentat plura ut similia, nam hic repraesentat plura ut similia.

IV.
Dicunt alii objectum actus universalis esse omnia.

Secundo asserunt alij objectum actus universalis esse omnia individua sed cognita ut unum, & tamen ex parte objecti unitatem negant, & solum aiunt habere illa objecta unitatem ab actu tanquam à

formā. Contrā, unitas secundum hos auctores est solus actus intellectus denominans illa singularia unum, ergo ille actus si objectum cognoscit ut unum, sese cognoscit & se pro objecto habeat necesse est: patet, cognosci aliquid ut unum, est cognosci ut informatum unitate, sicut cognosci ut album est cognosci ut informatum albedine, sed unitas, est ipsemet actus, ergo si cognoscit objecta illa ut unum, cognoscit ut informatum illo actu, ergo cognoscit se.

Rejicitur etiam hac sententia.

Dices, primum actum qui illa plura repraesentat, non constituere universale, quia non cognoscit illa ut unum, cum se non possit cognoscere, constituunt tamen actus sequentes, qui supra objecta illa ut à priori actu cognita reflectunt, & actum illa informantem repraesentant. Contrā, si primus actus non constituit universale, nec constituent sequentes, patet, si primus actus non fecit illa objecta unum, ergo non poterunt sequentes objecta illa repraesentare ut unum, patet consequentia, non unum in se, seu à parte rei, quia sunt essentialiter plura, non ut facta unum per hos ipsos actus sequentes, nam sic hi actus repraesentarent se, & rediret prima impugnatio, nec demum ut facta unum per primum actum, nam non fecit ea unum, vel si fecit, ergo ad faciendum unum non est necessarium cognosci ea ut unum, ergo nec necessarium est ad faciendum universale secundum hunc modum universale defendendi.

V.
Non potest hic assignari quod actus universalis.

SECTIO II.

Alius modus defendendi omnia singularia esse materiam universalem.

Tertio alij hac incedunt viā: Nec cognoscuntur, inquit, plura ut similia, sic enim necessario cognosci debent ut plura, ut diximus, nec etiam ut unum, sed cognoscuntur plura specificativē, ita ut nequeat intellectus per hunc actum ob summam actus confusionem reddere rationem pluralitatis, licet revera cognoscantur plura, sicque hic actus non distinguit, vel, quod eodem recidit, indistinct illa objecta, ac proinde denominat indistincta, ergo unum, cum unitas & indistinctio sint idem. Ita Arriaga d. 6. Log. l. 4. & l. 6. sub l. 3. & multi ex recentioribus.

I.
Tertius modus est plura ita confusi cognosci, ut actus inter ea non distinguat.

Impugnatur hic modus primo. Hic actus non est indistinct.

II.

Contra: Angelus intuens hunc actum dignetur ex vi illius plura ut plura, ergo hic actus non facit eam unum.

III.

Idem ostenditur in hominibus.

IV.

Declaratur alterius hos actus non facere universale.

V.

Idem ostenditur in actu super hos duos actus respiciunt.

VI.

Claritur hoc idem declaratur.

VII.

Hominem etiam ex vi huius actum discernit plura ut plura.

VIII.

Nec refert quod Angelus actum illud comprehendat.

IX.

indistinctio, ergo non denominat objectum indistinctum & unum. Consequentia est evidens, antecedens probatur, hic actus potest reddere rationem plurium, ergo non est simpliciter indistinctio, patet antecedens, ex vi huius actus possunt dignosci plura quia plura, ergo, patet, Angelus videns hunc actum, videt esse representationem plurium, cum dicat actus ordinem transcendentem ad illa, Angelus enim novit hunc actum non representare unum tantum vel duo, sed plura & omnia, ergo Angelus ex vi huius actus cognoscit & distinguit esse plura, ergo hic actus simpliciter non est indistinctio.

Confirmatur, ponamus Petrum elicere actum, quo confusissimo hoc modo representet tres leones A. B. C. & alium quo vel simul vel successively repræsentet alios tres leones D. E. F. primus actus non est indistinctio illorum trium, cum ex vi illius distinguit Petrus leonem A. à leone D. & sic de aliis duobus leonibus in utroque actu repræsentatis, ergo, &c.

Dices, distinguit quidem per primum actum tres primos leones à tribus postremis, non tamen primos tres inter se. Contra primò, clarius cognoscit tres primos leones per illum actum quam eosdem cognosceret, si simul uno actu omnes sex confusè cognosceret, per hunc enim actum tres primos leones ab aliis tribus non discerneret, ergo cum aliqua claritate illos per primum actum cognoscit, sicque aliquo modo distinguit, cum distinctius per primum actum illos cognoscit, quam per secundum, quo omnes sex simul repræsentat.

Contra secundò, Angelus duos illos actus intuens videbit quo modo inter se differant, ergo & objecta eorum videbit, & si loco primi actus substituat alius qui duos tantum leones repræsentet, Angelus advertet mutationem, ergo differentiam videbit huius actus à precedente, ergo prior actus Angelo repræsentabat tres leones ut tres, nam in eo solo differt primus à secundo.

Contra tertio, si loco primi actus repræsentantis tres illos leones A. B. C. substituat alius qui repræsentet leones A. B. & F. Angelus advertet mutationem, licet uterque repræsentet tres leones, & sola mutatio sit facta in leone C. cuius loco substituitur leo F. ergo actus ille repræsentat leonem C. ut talem, ergo non confusissimo illo modo quo volunt adversarii, sed ita ut Angelus discernere possit eum peculiariter hic repræsentari, & idem est de aliis leonibus in his actibus repræsentatis.

Idem est, si Petrus eliciat actum quo confusissimo hoc modo cognoscat unum aliquem hominem, puta Franciscum, si per alium actum simul confusè cognoscat Ioannem, Angelus videbit in quo hi actus differant, ergo. Imò Petrus ipse advertet in his duobus actibus differentiam. Quod si quis contendat non posse actu hoc confuso unum individuum cognosci, quin cognoscantur omnia numero tantum ab eo distincta, incurreret in impugnationem se& seq. ponendam: idem enim argumentum in visione formari potest, & actibus aliorum sensuum.

Dices, Angelum comprehendere illum actum, unde nil mirum si ex vi illius plus percipiat quam homo. Contra primò, Angelus ex vi sola actus, ut repræsentativus est, percipit plura formaliter ut plura, ergo actus ille in se, & ut forma denominans objectum, est distinctio plurium, Angelus enim videt objectum illius actus esse plura, scilicet, ex vi illius in quantum repræsentatio est, reddere potest rationem plurium.

Impugnatur secundò, non solum Angelus comprehendit cognoscens illum actum, sed etiam qui

R. P. Th. Comptoni Philosophia.

elicit, si supra suum actum reflectat, & nos etiam omnes de eo hic disputantes, distinguimus per eum plura, ergo etiam respectu nostri non est indistinctio, ac proinde nec unitas. Patet antecedens, in præfati enim dum de actu illo disputamus, scimus esse representationem plurium, imò omnium singularium, ergo nobis reddit rationem plurium, ergo distinguit nobis plura, ergo non est indistinctio seu unitas. Confirmatur, dum intendunt adversarii universale suum conficere, elicere volunt actum qui plura, imò omnia repræsentet, ergo sciunt se hic repræsentare plura, & hunc actum differre ab eo, quo solum repræsentarent sex, aut viginti.

Dices, licet sciamus esse representationem plurium, non tamen in particulari distinguimus illa plura per hunc actum cognoscendo Petrum & ceteros sigillatim, ergo adhuc est indistinctio, nam non distinguit unum ab altero. Contra, nec per hunc actum, omnis homo, Petrum distinguimus à Paulo & ceteris sigillatim, & tamen secundum adversarios hic actus non est indistinctio respectu illorum, nam verè aliquo modo ea distinguit, nec constituit universale, aut denominat objectum indistinctum & unum, ergo vel uterque actus constituit universale, vel neuter.

SECTIO III.

Alia impugnatio sententia statuentis objectum universalis esse omnia singularia.

Tertio impugnatur idem explicat li modus, quia secundum hanc sententiam equus aut aliud brutum quodcumque, facere potest universale, patet, nam equus videre unum, aut plures potest colores à longè ita confusè, ut distinguere non possit qui sint, nec discernere ab aliis, ergo oculus equi tunc indistinctus, & denominat objectum illud indistinctum & unum, ergo universale, quamvis non logicum seu prædicabile, hoc enim fit per solum intellectum, qui à prædicatione illud denominat prædicabile.

Imò præterea equus dum à longè videt colorem hoc obscuro modo, videt secundum hanc sententiam colores omnes qui jam sunt in quacunque mundi parte, in centro terræ, apud antipodas &c. Imò destructos etiam, & merè possibiles, nam aquè indistinctus ab illis omnibus, atque ab existentibus. Quæ licet concedant nonnulli ex adversariis, & ne ut inconvenientia contra ipsos inferantur, ultrò ex suis ipsi hæc deducant principis, ut videre licet apud P. Hurt. d. 5. Metaph. l. ult. per tota, ita tamen vel ipsis sensibus, & communi Philosophorum doctrinæ repugnare videntur, ut quis vel hoc nomine ab amplectenda hac sententia deterreri merito debeat.

Quam hic ulterius impugno, & inquiri siene vera hæc propositio, equus confusè videns colorem aliquem à longè: tam videt colorem qui fuit in pomo quod comederunt primi parentes, quam colorem hic oculis objectum? Negare non possunt, tam si videt illud quam hunc, ergo distinguit hunc ab illo, ergo non indistinctus. Si verò concedant, ut revera concedit P. Hurt. qui primarius est sententiæ huius patronus, mirari definamus stupida illa quæ de lyneo feruntur, cum acutiores longè oculi equis nostri temporis tribuantur, ut potè qui non parietem solum possint visu trajicere, vel naves cæcum & amplius miliaribus distantes cernere, ut ille, sed res quasque minutissimas in ipso terræ centro, imò à multis annorum millibus destructas.

Confirmatur & sequeretur etiam actum clarum

Is qui actum elicit, plura ut plura ex vi actus percipit.

X. Nec obstat quod illa plura non cognoscantur sigillatim.

I. In hac sententia sequitur brutum facere universale.

II. Sequitur etiam equum colores videre destructos.

III. Concedunt equum videntem colorem confusè videre omnes colores possibiles.

IV.

Sequitur etiam alium clarum factum universale.

V.

Confirmatur 2. homo subinde aliquid à longè ita confusè videt, ut discernere non possit, nisi solum esse aliquid, vel ens, quod perinde est, ergo illud ex vi hujus visionis ab aliis omnibus entibus non distinguit, nec enim reddere potest rationem nisi solum entis, & dicere, est aliquid: ergo in hoc casu si ratio adversariorum valeat, confusè videt omnia entia, & fertur visio illa corporea extra objectum suum adequatum. Quod idem de visione equi probari non difficile poterit, cum non sit major ratio unius quàm alterius. Argumenta hujus sententiae proponuntur postea cum solutionibus.

Sequitur ulterius equum in illo casu videre omnia entia.

VI.

Quod si quis inferat idem sequi, in sententia admittente præcisiones. Viderint ij, qui sensibus præcisionem ascribunt. Ego qui supra d. 25. s. 2. cum S. Thoma negavi sensus præcindere, his telis non petor. Imò hæc omnia contra illam sententiam ut incommoda inde sequentia loco citato intuli.

Idem serò sequitur in sententia præcisionem sensibus tribuente.

SECTIO IV.

Vera sententia de unitate universalis.

I. Actui facienti universali, nullum individuum obijciatur, sed sola natura obijciatur præcisa.

SECUNDA itaque & vera sententia affirmat actui qui præcinit & facit universale non obijci immediate plura singularia, sed solum naturam immediate, inquam, nam mediatè, & veluti consequenter dici forsan possunt singularia esse objectum illius actus, quia id immediate est objectum, quod à parte rei multiplicatum existit in singularibus, & est idem realiter cum illis. Hæc tamen impropria est locutio cum intellectus sua vi ita rationem communem præcinit à singularibus, ut singularitates seu differentiae nullo modo per actum illum attingantur: ita Toletus q. 3. Conimbr. q. 2. a. 2. Rubius & recentiores communiter, qui præcisiones admittunt, & præcipue P. Suarez sæpè, maxime verò d. 6. Met. s. 3. n. 11. & s. 5. propè finem, ubi hanc sententiam ita expressè tenet, negans formam universalis esse actum intellectus, ut mirer à P. Hurt. illum pro contraria citari.

II. Objectum ergo actus universalis non sunt plura.

Dico igitur 1. objectum actus universalis non sunt plura, & consequenter non omnia singularia: ita auctores pro secunda sententia citati. Probatur primò, impugnationibus præcedentibus sectionibus contra oppositam sententiam allatis, quæ præcipua est hujus conclusionis probatio.

III. Clavè docet S. Thom. per actum facientem universale non cognosci singularia.

Secundò, ex S. Thom. 1. p. q. 40. a. 3. in corp. ubi sic habet: Respondet dicendum quod duplex sit abstractio per intellectum, una quidem secundum quod universale abstrahitur à particulari, ut animal ab homine, & in hac abstractione non remanet id à quo fit abstractio, remota enim ab homine differentia rationali, non remanet in intellectu homo, sed solum animal. Quid clarius? Ex his ergo verbis Angelici Doctoris habemus primò dari abstractionem universalem à particulari, quod cum cognitione immediata particularium seu singularium stare nullo modo potest. Secundò, habemus non cognosci singularitates per actum quo abstrahitur natura specifica, nec differentias específicas per eum quo cognoscitur sola generica, par enim est utriusq; ratio. Tertiò, habemus per verbum illud remota, ex mente S. Thomæ posse aliquid præcise removere, & ab alio intentionaliter dividi, ut supra latius dū de præcisionibus. Sed de mente S. Thomæ circa universalia, plura postea.

IV.

Ratio verò à priori conclusionis est, per actum

facientem universale non cognoscitur pluralitas, ergo non cognoscuntur plura. Consequentia est clara, sicut enim implicat cognosci hominem non cognita humanitate, vel album non cognita albedine, ita implicat cognosci plura non cognita pluralitate, tam enim pluralitas est forma plurimum, quàm humanitas hominis, vel albedo albi: antecedens ergo probatur tum ex iis quæ supra dixi d. 24. s. 2. 6. & 7. tum ex verbis S. Thomæ proximè citatis, per actum abstrahentem animal (idem est de natura specifica respectu differentiarum particularium) remouetur rationale, & remanet in intellectu solum animal, ergo per hunc actum non cognoscuntur differentiae animalis, ergo non pluralitas, differentiae enim sunt formaliter, quæ faciunt plura in metaphysicis, sicut differentiae in physicis, quæ dant ultimum esse & distinguunt. Confirmatur, est namq; contra omnem experientiam cum concipimus hominem dicere concipere nos omnes homines in particulari, sed solum concipimus naturam, seu prædicata hominis essentialia, ergo in conceptu illo nullatenus involvuntur singularia.

Dico 2. objectum actus universalis est unum. Probatur, objectum hujus actus est natura abstracta à differentiis individuantes, seu natura sola, sed natura sic concepta est indistincta, ergo una. Minor patet, differentia & distinctio sunt idem, sed præscinditur ab omni differentia, ergo ab omni distinctione, ergo habet indistinctionem, ergo unitatem. Confirmatur 1. natura sine differentiis non est multiplex, multiplicatur enim formaliter per differentias, sed objectum actus abstrahentis, seu facientis universale, est natura sine differentiis, ergo ut sic non est multiplex, ergo in mente est una. Unde posita sententia de præcisionibus, hæc questio de unitate universalis facillimè & clarissimè resolvitur, in qua tamen quantum laboraret adversarij vidimus s. 1. 2. & 3. & in quos scopulos impeerint.

Dices, hoc argumentum si quid probet, probare naturam abstractam esse unam numero singularem realiter, nam natura abstracta non est multiplex realiter, ergo una numero realiter, non multiplicitas enim & unitas sunt idem. Nego consequentiam, procedit enim argumentum de subiecto non supponente, sicut si quis diceret, in sole non est multiplicitas graduum caloris, vel non sunt gradus particulares caloris, ergo est unitas seu unus gradus caloris: nulla consequentia, est enim de subiecto non supponente, calor namque non est omnino in sole. Ut ergo rectè inferatur consequentia, addi debet, in sole est calor, non multiplex, ergo unus, bene sequitur, sed major est falsa. Sic in præsentia addi deberet, natura abstracta habet unitatem numericam realem, nō multiplicem, ergo unam, sed major statim apparet falsa, per abstractionem enim præscinditur ab omni unitate & differentia numerica.

Vocari tamen posset natura abstracta aliquo modo una seu unum numero, sed cum addito, nempe unum numero universale, quam tamen unitatem nō habet à parte rei seu realiter, sed tantum per intellectum. Quod autem vocari possit unum numero universale probatur, naturæ enim abstractæ hominis, equi, & leonis sunt tria universalis, & numerum componunt ternarium, omnis autè unitas quæ numerum conficit, sub ea ratione dici potest numerica, ut optimè advertit P. Suarez d. 6. Met. s. 2. n. 12. ubi id declarat exemplo universalium Platonicorum, si enim naturæ à parte rei separatæ existerent à singularibus, ac proinde universales, essent tamen singulæ à se distinctæ, & dicere possemus, ibi est natura universalis hominis, ibi leonis, ibi equi, essentq; numerabiles sigillatim. Certe existimo positæ præcisionibus

Ratio à priori cur per actum universale non debeant cognosci singularia.

V. Objectum actus universalis est unum: & quomodo.

VI. Nec hinc sequitur naturam abstractam esse unam numero realiter.

VII. Est tamen natura abstracta unum numero universale.

SECTIO V.

1. **D**ico tertio: natura sic præcisâ, est universalis. Probatur, per hoc præcisè quod concipiatur natura sola, seu præcindatur à differentiis individualibus, est universalis, ergo. Probatur antecessus, est una, apta inesse pluribus, ergo universalis: prior pars

II.
Natura cum
unitate for-
mali à sin-
gularibus
precisa est
universalis

III.
Stat: unitas
universalis
cum apri-
dinali divi-
sione.

IV.
Explicatur
ulterius quo
modo per a-
ctum obje-
ctivè pre-
tendentem
fiat univer-
sale.

Dices, natura sic concepta aliud nihil est quam natura cum sua unitate formali, sed natura cum sola unitate formali, non est universalis, ergo natura sic concepta non est universalis. Respondeo distinguendo majorem, natura sic concepta nihil aliud est quam natura cum unitate formali quomodocumque, nego majorem; quam natura cum sua unitate formali præcisè, concedo: natura autem præcisè ab inferioribus est ut sic indivisa in illa, nec enim magis Petri est quam Pauli, quoad intellectum, imò nullius, sicque apta est ut tota intensivè modo proximè dicto communicetur, & consequenter est universalis.

Hoc autem differt unitas universalis à numerica, quòd licet utraque naturam reddat actu & formaliter indivisam, universalis tamen unitas ita eam actu facit indivisam, ut relinquat aptitudine divisibilem seu communicabilem, numerica vero facit eam essentialiter incommunicabilem. Stat ergo universalis unitas cum aptitudinali divisione, non sic numerica. Hoc tamen noto, si universale sumatur ut unum numero universale, est etiam incommunicabile pluribus universalibus, sed hoc sensu unitas universalis non est tam universalis quàm numerica, ut dictum est in fine sectionis præcedentis.

naturam, secundum negationem non repræsentat. seu non apponit differentias, ac proinde illas præcisive tollit & relinquit naturam. intentionaliter liberam, & quantum ad intellectum suo modo communicabilem omnibus.

Nec hinc inferas, dum repræsentatur animal tantum, est negatio intentionaliter ex parte objecti, ergo repræsentatur negatio, hoc enim non magis sequitur quàm si quis dicat, video Petrum tantum, ergo video Petrum, & negationes omnium aliarum rerum. Negatio ergo illi differentiarum est intentionaliter ex parte objecti, non per repræsentationem sui, sed per non repræsentationem, vel non appositionem intentionalem differentiarum : unde secundum omnes Philosophos animal abstractè conceptum est incompletum, & complebile per suas differentias, ergo illas ut sic non habet, non enim potest quid esse incompletum ad id quod habet.

Magis tamen propriè loqueretur, qui diceret animal præcîsum habere privationes differentiarum quàm negationes, quia est quasi subiectum aptum ad illas habendum. Est ergo distinctio ex parte obiecti solum in actu exercito, non in actu signato, scilicet non representando distinctionem sed faciendo per non representationem alterius partis.

Contra hanc conclusionem P. Ariaga d. 6. Log. sec. 2. opponit primò, Natura objectivè præcisa non potest prædicari intrinsecè de quolibet individuo, ergo non est universalis. Contrà primò, multò minus prædicari de unoquoque individuo possunt omnia singularia, hæc enim propositio est falsa, Petrus est hic & ille homo, & tamen hoc est universale ab ipso statutum, ergo non sequitur, non potest prædicari de quolibet individuo, ergo non est universale. Contrà secundò, dicunt passim adversarij universale amittere in prædicatione universalitatem, si ego ego idem dicam, argumentum non urget, ut constat. Quid autem de prædicatione universalis sentiam, dicam infra d. 32. f. 2. & tertia.

Opponit Arraga secundò, & principaliter. Re-
pugnat aliquid esse unum in se realiter, & dividi re-
aliter in plura, ergo & esse objectivè unum & dividi
à parte rei in plura realiter distincta. Nego conse-
quentiam, ut enim aliquid objectivè sit unum non
est opus ut unitas aliqua physica ei appingatur, sed
solum, ut ait S. Thomas, *ut intentionaliter moveantur*
seu non repræsententur differentiæ quibus hoc mo-
do amotis manet natura respectu intellectus una.
Eadem autem facilitate quâ per intellectum præci-
sivè movebantur differentiæ, iterum redduntur,
sicque rursum per eas intentionaliter dividitur na-
tura, sibi quæ redditur.

*Objectiones nonnullae contra hanc universale
explicandi viam.*

Contrà hunc quo olim universale explicabam modum, ingeniosi quidam Recentiores calore quodam philosophico impulsī, varias proposuere difficultates, quarum ut & vis clariùs innotescat, & solutio, sententiam quam tota hac disputatione fusè tradidi, hic paucis ascribam.

Inprimis suppono ex d. 24. posse intellectum naturam à singularibus objective præcindere, nam etiam hoc admisso. P. Hurtado d. 5. Metaph. l. 10. sub. 7. num. 170. P. Arriaga d. 6. Log. sect. 2. num. 6. & P. Oviedo contr. 3. Log. p. 5. §. 1. qui præ reliquis hanc Nominalium sententiam illustrarunt, nostram opinionem impugnant.

L 2

Нос

III.
Natura præcisa est una.

Hoc ergo posito, ulterius assero, naturam sic abstractam esse respectu intellectus unam, actus enim præciscens, ab omni eam differentiâ separat: sicque & respectu huius actus est una in actu exercito, & respectu actus reflexi in actu signato, poterit enim actus super objectum prioris actus reflectens dicere, prior actus fecit naturam communem.

IV.
Non est unitas appingitur ab intellectu.

Dico itaque naturam humanam sic abstractam esse unam, non unitate aliqua novâ adveniente intrinsecè (hanc siquidem non puto quencquam naturâ appingere, vel si faciat, ei hac in re non assentior) nec enim intellectus per actum præciscivum concipit aliquid in objecto quod non est, sed solum inadæquatè concipit quod est, sed & una tum positivè per unitatem formalem; seu indivisionem in plures naturas specie distinctas, equinam, leoninam, & alias, quam adhuc in mente natuta retinet; tum quasi negativè, per remotionem scilicet præciscivam differentiarum, quibus amotis, nulla apparere potest in naturâ differentia, seu distinctio, & consequenter hoc sensu est in eâ respectu intellectus unitas.

V.
Est etiam natura præcisa universalis.

Tandem dico naturam sic abstractam esse universalem, est enim in intellectu una modo explicato, & à parte rei multiplex, sicque una in multis, & tota in singulis intensivè non extensivè, ut postea latius declarabo d. 33. f. prima.

VI.
Quicquam pro demonstrationibus apparentibus vera concipiuntur simpliciter.

Id etiam monitos velim qui hanc impugnatu sunt sententiam, ne (quod proclive est in hac materia ut f. 8. num. 8. latius ostendam) ne, inquam, à naturâ in uno statu, ad eandem arguant ut in altero, à naturâ scilicet abstractâ ad eam ut à parte rei; cum sit in utroque hoc statu natura quasi virtualiter duplex, ne mutando suppositionem, incidant in fallacias, & pro demonstrationibus apparentibus vera conficiant sophismata.

VII.
Obi. actum terminari ad aliquid à Petro distinctum, & ad aliquid cum eo identificatum.

Arguitur itaque primò, in naturâ præcisâ ab individuâ aliquid repræsentatur cum singulis individuâ identificatum, & aliquid à singulis individuâ distinctum, nec enim actus concipiens hominem ut sic, est actus concipiens solum Petrum; ergo terminatur actus ille ad aliquid idem cum Petro, & ad aliquid à Petro distinctum, ergo ad plura individua.

VIII.
Resp. à parte rei quid sit esse, non in intellectu.

Respondetur distinguendo antecedens, repræsentatur aliquid quod à parte rei identificatur cum singulis individuâ, & quod à singulis ut à parte rei distinguitur, concedo antecedens; ut in intellectu, nego: cum enim in intellectu præciscindatur ab omni differentiâ individuali, & solum maneat cum formali unitate, nulla in intellectu est in naturâ diversitas actus, sed solum aptitudo.

IX.
Natura, in qua nulla relucet multiplicitas, non potest respectu intellectus esse multiplex.

Ex quo hoc conficio argumentum, naturâ in qua nulla relucet diversitas seu multiplicitas non est respectu intellectus multiplex aut diversa, sicut paries quem intellectus concipit sine albedine, non est respectu intellectus albus, sed admissis præciscionibus objectivis nulla in naturâ humanâ relucet diversitas, cum actus abstrahens præciscindat intentionaliter naturam ab omni differentiâ, ut jam supponimus, ergo in naturâ præcisâ nulla relucet diversitas. Admissis præciscionibus non video quid horum negari possit.

X.
Actus universalis terminatur ad plura individua inadæquatè.

Unde etiam distinguo ultimum consequens, terminatur actus ad plura individua inadæquatè, seu ad id quod unum specie in intellectu existit in pluribus individuâ à parte rei multiplicatum per diversas differentias numericas, concedo consequentiam; ad plura individua adæquatè, nego consequentiam; abstrahit enim actus ille naturam, ut supponimus ab omni differentiâ numericâ. Præterea hoc argumentum arguit à naturâ ut in uno statu ad eandem ut in altero, sicque impingit in id quod paulò ante

cavendum monueram.

Arguitur secundo; non datur à parte rei natura una, & pluribus communis, sed actus intellectus nullam facit in eâ intrinsecè novam unitatem, ergo nulla etiam post actum est unitas sufficiens ad universale.

XI.
Obi. actum non dare naturam unitatem intrinsecam.

Respondetur distinguendo Majorem, non datur à parte rei natura formaliter & completè una, & pluribus communis, concedo Majorem; fundamentaliter una & communis, nego. A parte rei ergo datur in naturâ humanâ unitas formalis seu indivisio illius in plures naturas specie distinctas, per differentias tamen numericas multiplicata, ut supra ostendit d. 27. f. 2. quæ differentias ablatis manet omnino mentaliter indivisa, sicque una, quæ unitas non fit, novum ei quidquam appingendo, ut concipere videntur adversarij, sed solum aliquid naturæ intrinsecum per actum præciscivum tollendo, ut latè explicui supra d. 24. f. 6. & 7. nec opus est, quæ ibi tradita sunt hic repetere.

XII.
Resp. unitatem tribui naturæ, non aliquid ei appingendo, sed differentias intentionaliter tollendo.

Arguitur tertio; posito actu intellectus præciscindente sit secundum nos natura una, ergo duo sequuntur contradictoria, esse nimirum aliquid à parte rei unum & indivisum, quod tamen à parte rei est divisum. Mirus sane videtur hic argumentandi modus, est aliquid uno modo in intellectu præciscindente, seu inadæquatè rem concipiente, alio modo à parte rei nempe adæquatè, ergo res diverso modo simul existit à parte rei, adæquatè scilicet & inadæquatè: Quod perinde est ac si quis diceret, Petrus actu præciscivo concipit Paulum sine brachio, aut capite, ergo Paulus à parte rei cum capite simul existit & sine capite.

XIII.
Obi. sequi naturam esse unam, & non esse unam.

Respondetur itaque nullam hic posito actu præciscivo novam in natura emergere unitatem, sed naturam esse unam ablatis differentiis, eadem enim operâ omnis ei aufertur intentionaliter diversitas, cum differentia tam sit formalis ratio diversitatis, quàm albedo albi. Est ergo natura in intellectu una præciscivè, multiplex à parte rei. Quæ hic umbra contradictionis?

XIV.
Resp. esse unam in intellectu multiplex, & non esse unam.

Arguitur quarto; in individuâ humanâ nulla est unitas, ergo nulla ab iis abstrahi potest unitas, magis quàm ab iisdem individuâ abstrahi potest hincibilitas. Inprimis nego antecedens, ut latè ostendi d. 27. f. 2. est enim in natura humana in individuâ multiplicata unitas formalis. Hac verò multiplicata per intellectum amotâ (accisis scilicet intentionaliter differentiis) manet natura in intellectu indivisa, non in diversâ solum specie individua, sed etiam numero. Sicque omni ex parte manet una.

XV.
Explicatur ulterius unitas præcisciva in obiecto.

Deinde dico, licet nulla esset in individuâ humanâ unitas, fieri tamen ab intellectu præciscindente potest in actu exercito, non repræsentando illic unitatem, sed tollendo omnem differentiam, ut dixi. In eo verò falluntur adversarij, quod nescio quam unitatem putent naturæ ab intellectu de novo appingi, in quo tamen toto cælo à nostris principiis aberrant.

XVI.
Non videtur à nonnullis concipiatur unitas hæc obiectiva.

Arguitur quintò; quod abstrahitur à Petro non est identicè affirmabile de Paulo, nec econtrâ, ergo ab omnibus abstrahi nequit una ratio de omnibus prædicabilis. Contrâ apertè, multò minùs de Petro affirmari potest universale adversariorum consarcinatum ex omnibus individuâ, si enim dici nolint Petrus habet naturam omnibus hominibus communem, multò certè minùs dici potest Petrus esse omnes homines. Quidquid ipsi responderint, respondeo & ego. Sed de prædicatione universalis posita d. 33. f. 2. hæc enim quæstio ab eâ plane est independens. Ad objectionem tamen dico, quod abstrahitur à Petro non posse idem numero affirmari de

XVII.
Obi. non posse abstrahi unam rationem de omnibus prædicabilis.

Resp. multò minus prædicari posse de omnibus universale nominalitè.

de Paulo, posse tamen idem specie. Argumentum autem hoc, sicut plerumque ex præcedentibus statum præcisionis confundit cum statu reali, & mutat suppositionem.

XVIII. Arguitur sextò: per actum præcipientem naturam à differentiis individuantes nulla cernitur in natura sic abstracta aptitudo ut communicetur individuis, magis quam ineptitudo, ergo per hunc actum non fit universale, seu unum aptum esse in multis.

Contrà: si per actum qui omnino non repræsentat differentias nulla appareat in objecto aptitudo, quomodo per illum actum apparebit qui repræsentat differentias, cum differentia sint tota ineptitudinis huius causa, ergo si ad hanc ineptitudinem intentionaliter tollendam, sufficiat actus ille obsecutus ab adversariis statutus, quia non clarè repræsentat differentias individuales, à fortiori sufficiat actus qui eas omnino non repræsentat. En quomodo suis se telis induant adversarii, vix quidquam opponunt, quod reponi nequeat cum senore.

XIX. Respondetur itaque ad prædicationem sufficere, ut stante actu præcidente eliciatur ab intellectu actus repræsentans, seu applicans subjectum, Petrum verbi causa, nam eo ipso quod hoc fiat, apparebit convenientia inter eum & naturam humanam, quod sufficit ad prædicationem. Addo secundò, plerumque intervenit alium actum qui super priorem reflectat, & in actu signato advertit ineptitudinem (nempe differentias) esse sublatam. Ad quas solutiones confugere etiam coguntur adversarii in suo universali confuso.

XX. Hæc præcipua sunt quæ contra nostram sententiam proponi video, quæ ut veritatis indagandæ gratiâ objecta esse non dubito, ita ad eandem veritatem magis illustrandam eorum solutionem nolui omittere.

SECTIO VII.

Objectiones alia contra universale per præcisiones objectivas factum.

I. Objicitur primò, & si objectum actus universalis non sint singularitates, sunt tamen omnes naturæ, ergo objectum illius actus non est unum sed plura. Confirmatur, actus dicit respectum transcendentem ad suum objectum, & non ad aliud, & illo mutuo mutatur, sed si esset impossibile unum ex individuis, non maneret idem actus, ergo respicit omnia & singula individua, ut individua, sicque ipsas singularitates. Respondetur distinguendo antecedens, objectum actus universalis sunt omnes naturæ, vel natura quæ à parte rei est multiplicata per omnia individua, concedo antecedens, quæ in intellectu est omnes, nego antecedens. Cum enim terminus omnis distribuat terminum immediatum cui apponitur, ut in Introductione habetur, idem sonat omnes naturæ, atque hæc, & hæc, & illa natura, at verò hæc, & hæc non est in mente, quia præcindit cognitio ab omni hæcitate, seu singularitate, cum juxta S. Thomam, ut vidimus, depuratur ab hic & nunc, seu principis individuantes. Unde nulla in particulari natura est in intellectu, sed ratio naturæ ut sic ab omnibus abstracta.

II. Dices, objectum actus quo dico homo, est alicubi, ergo in aliquo individuo, non uno solo, ergo omnibus. Respondetur esse in omnibus à parte rei multiplicatum per differentias numericas & eodem loco cum illis, non tamen ut sic objicitur intellectui, sed sola natura secundum se, & ab omni singularitate præcisa: ac proinde non est multiplex in intellectu.

R. P. Th. Comptoni Philosophia.

Actu sed una.

Ad confirmationem dico, si reddito impossibili uno, imò pluribus individuis posset manere eadem natura, mansurum eundem actum, utpote qui specificetur ab objecto tantum immediato; sed quia manere nequit natura, si esset impossibile unum illius individuum, quia non esset eadem, nec eodem modo scibilis & communicabilis sicut antea, ideo mutaretur actus; sicut si subjectum omne materiale destrueretur, periret visio, non quod à subjecto illo specificetur, sed quia illo pereunte perit necessarius color, utpote accedens, quod sine subjecto existere non potest, nec sine colore visio.

Objicitur secundò: materiale universalis est totum, ergo habet partes, sed partes sunt inferiora, ergo materiale universalis sunt inferiora, ergo inferiora cognoscuntur per actum facientem universale. Confirmatur, quod dividitur habet partes, in quas dividitur, sed universale dividitur in individua, ergo ea continet, totum enim in suas dividi partes debet, non alienas.

Dico universale esse totum, non simpliciter, sed totum potentiale, seu potestativum, ut loquuntur Dialectici, non quod actu componatur ex speciebus vel individuis, seu quod contineat ea tanquam partes, implicat enim idem simul actu componi ex rationibus contrariis & repugnantibus, ut ex rationali & irrationali: solum ergo continet ea tanquam inferiora, quo sensu dicit Aristoteles sub genere latere equivocaciones, id est plures latere species inæquales. Hinc ad confirmationem distinguo Majorem, quod dividitur per separationem vel destructionem unionis inter partes, habet in se partes in quas dividitur, concedo Majorem; quod dividitur per multiplicationem; seu participationem habet partes in se, nego.

Objicies quartò: hinc sequi Petrum & Paulum esse unum hominem, patet sequela, quæ ununtur uni tertio ununtur inter se, sed Petrus & Paulus ununtur in universali, ergo & inter se. Respondetur illos esse unum hominem specie, non numero, nam secundum differentias numericas non sunt in naturâ abstractâ, quippe quæ ab iis præcinditur. Principium autem illud intelligi debet, quando tertium illud est unum numero.

Objicies quintò: implicare in terminis aliquid esse unum, & posse multiplicari, cum unum & plura opponantur. Respondetur implicare ut quid unum singulare sit & multiplicabile, non tamen unum universale, nam ipso facto quod aliquid est universale, est commune & communicabile, seu aptum prædicari de multis, & propterea Natura Divina esse universale non potest, quia communicari nequit aliis tanquam inferioribus.

SECTIO VIII.

Corollaria quadam: ubi, per quas potentias fiat universale.

Hinc deduco primò, in omni effectione universalis duplex repetiri universale, alterum in repræsentando, ipsum scilicet actum intellectus, qui naturam cognoscit, alterum in essendo, ipsam scilicet naturam sine differentiis individuantes contendo, & ceptam. Unde licet in ratione cogniti si sumatur concretè, necessariò involvatur cognitio, ut in producto productio, sique proinde forma illius concreti, sicut tamen res producta habet suum esse distinctum à productione, ita & universale suum distinctum à cognitione, licet illam necessariò con-

notet ut conditionem, nec potest fieri absque eo quod interveniat denominatio extrinseca cogniti, cum fiat per cognitionem, sicut nec fieri ignis potest sine denominatione producti.

II. Deduco secundò, animal verbi gratia, idem semper esse numero universale, quantumvis diversi simul homines loco quantumcumque diffusi illud abstrahant & faciant universale: imò licet id præstent successivè, idque sive abstractio seu actus intellectus sit forma universalis, sive non. ita P. Suar. d. 6. Met. f. 3. n. 11 & 12. in his enim varietas non desumitur à formâ, sed supposito seu subiecto. Sicut si idem paries simul cognosceretur aut videretur à decem hominibus, non essent decem cognita vel visa, sed unum, & dicitur homo aliquis unus artifex, licet multas artes calleat.

III. Tertiò, universale non esse ens rationis, nisi per ens rationis intelligatur ens quocunque modo à ratione dependens: Ratio est, quia in objectum universalis nihil ingreditur fictum, ergo non est ens rationis consequentia est clara, antecedens abundè probatum est à nobis in distinctionibus, d. 25. f. 4. ubi ostendimus concipere inadæquatè id quod est; non esse fingere, fingere siquidem est concipere quod nec est, nec esse potest: Ubi etiam ostendimus tam esse ens rationis adversariorum animal confusum, quam nostrum præcisum.

IV. Quartò, voluntatem non facere universale, sed ab intellectu factum recipere, & averfari illud vel prosequi.

V. Quintò, universale plerumque fieri per apprehensionem, licet nonnunquam fiat per iudicium, ut in his actibus sine præviâ apprehensione elicitis Homo est animal rationale, leo est vivens, sicut supra in simili dixi d. 16. f. 4. & plura à idem d. sequente sec. 2. dum de prædicatione universalis.

VI. Sextò, certum est Deum universale facere non posse, idque sive universale per actum præcisum fiat, sive confusum, cum Deus non mutilo quodam aut imperfecto modo res cognoscat, sed plenè, clarè, perfectè, adæquatè.

VII. Deduco septimò, ad evitandas innumeras æquivocationes quæ in hac materia fieri possent & loquent, de naturâ abstractâ sermonem instruere nos posse, atque si esset realiter ab individuis distincta, cum enim intellectus per præcisionem novum ei statum communicet, & cudat quasi novum ens, diversas habet proprietates & passiones ratione nostrâ à se ut est in individuis, abstracta enim est communicabilis, in illis incommunicabilis, abstracta universalis in illis particularis, abstracta una, in illis multiplex, & similia.

VIII. Cum autem quaeritur utrum sit universale idem realiter cum individuis, dicendum specificativè & à parte rei esse, cum sit ipsa individua; si verò sensus sit de universali ut in intellectu, negandum suppositum, esse scilicet omnino realiter, prout hoc nomine significatur, idem quippe sonat esse realiter & à parte rei: quare mutatur suppositio à sensu formali & statu mentis, ad sensum realem. Est ergo natura multiplex realiter, intentionaliter seu objectivè una & universalis.

Loquendo de universali saepe mutatur suppositio.

SECTIO IX.

Utrum per visionem corpoream fiat universale.

I. Negat S. Thomas variis locis, ut 1. par. q. 12. a. 4. corp. & 1. p. q. 5. a. 1. ad primum & q. 55. & 56. & alibi, de cuius mente hac in re dixi d. 24. f. 5. & infra latius dicam d. 32. sec. 3.

Prima sententia est negativa.

II. Affirmat P. Hurt. d. 5. Met. f. 12. n. 199. & P. Ariaga d. 6. Log. f. 7. n. 40. aliter tamen & aliter ut mox dicam. Opinionem Paris Hurtado, qui, ubi color aliquis confusè videtur, asserit colores omnes possibiles videri, impugnavi supra f. 3.

III. Alio modo procedit P. Ariaga, tunc enim solum per visionem fieri ait universale quando plura, decem scilicet vel duodecim objecta, ita videntur obsecurè, ut inter ea oculos distinguere non possit, nec unum ab alio discernere. Actum verò hunc ad plura quàm decem illa objecta ait non extendi. Unde si res variæ in tabellâ depictæ cernantur à longè, ait oculum in eo casu facere universale.

IV. Et cetèrè puto in principiis illius sententiæ negari hoc omnino non posse, sicut enim objecta illa cognita actu confuso intellectus sunt universale, nempe unum in intellectu, & à parte rei plura, ita visa actu confuso erunt unum in visione, cum visio æquè ea indistingat, & consequenter uniat, atque actus confusus intellectus, ergo similiter sunt unum in oculo, & multa à parte rei, ergo universale.

V. Dices, visionem, dum decem colores confusè repræsentat, non facere universale, quia de conceptu universalis est, ut non aliqua tantum individua per actum confusum repræsententur, sed omnia, seu infinita. Contrà, convenit iis definitio universalis, ergo sunt universale. Antecedens probatur, sunt per hunc actum unum in multis, definitio autem universalis non est, unum aptum inesse omnibus, sed, unum aptum inesse multis. Confirmatur, visio hæc est indistinctio, ergo unitas, ergo colores illos denominat indistinctos, ergo in principiis adversariorum sufficientem dat iis unitatem.

VI. Contrà secundò, maior vel minor numerus individuum parum refert ad conceptum universalis, unde secundum omnes Philosophos ideo Natura Divina non est universalis, quia non multiplicatur numero in Tribus Personis, quod si fieret, esset universalis, unde si sint duo tantum individua numero distincta, sufficient ad constituendum universale. Contrà tertiò, si omnes alij colores redderentur impossibiles præter decem illos in tabella depictos, sufficerent ad universale. Contrà quartò, quia gratis & sine fundamento dicitur ad universale constituendum requiri ut omnia vel infinita individua cognoscantur.

VII. Impugnatur ergo hæc sententia primò, si enim visio corporea faciat universale, sequitur, equos, canes, mures, adeoque bruta omnia animalia facere universale, cum colores in tabellâ depictos æquè confusè & indistinctè videre possint ac homines, ergo tribuunt illis unitatem ab adversariis ad universale requisitam.

VIII. Secundò, omnes alij sensus facerent universalia, si enim quis in horto omni florum genere confuso obambulet, odores illos confusè adeo sentire potest, ut unum ab alio non internoscatur, quidni enim æquè olfactus confundere odores poterit, ac visus colores: ergo nares conficiunt universale. Dices, non logicum. Contrà primò, nec ego hoc obijcio. Contrà secundò, saltem Metaphysicum, aliud enim præter hæc duo universalium genera non agnoscunt Philosophi.

IX. Hanc difficultatem subodoratus non nemo ait, sensum odores illos divisim solum repræsentare, non collectim. Sed contrà, eodem modo visio colores, odoratus odores repræsentat, quo apprehensio has sensationes subsequens eisdem exprimit, ergo tam tribuunt iis individuationem & unitatem extrinsecam, atque actus intellectus, seu simplex apprehensio, ergo hoc non obstante nares confusum adversariorum facient universale.

Idem

X. Idem est de auditu, gustu, imò & tactu, ut si in vase aliquo varij misceantur liquores, aqua, vinum, &c. si quis digitum in vas illud inserat, unum certè liquorem ab aliis non discernet, ergo faciet universale: sicque adversarij logicam quæ universalis structuram & conficiendi modum edocet, ex arte liberali mechanicam prope, ne dicam fabrillem, faciunt, dum nimirum digitos universalium fabros constituunt, artemque hanc eos ad unguem callere dicunt.

XI. Dicendum itaque cum S. Thoma initio sectionis citato nec visum, nec sensum ullum corporeum universale facere posse: ita Philosophi prope omnes. Ratio est quia, ut d. 25. f. 2. probavi, sensus ob materialem & crassum tendendi modum objectivè præ-

scindere non potest, subtilis enim hæc tendentia solius intellectus est, ut ostendi totà d. 24.

Hic solùm noto, cum S. Thomas locis citatis sensus neget conficere universalia ob imperfectum tendendi modum, manifestum esse non existimasse ipsum universale fieri peractum illum confusum à contrariæ sententiæ fautoribus statutum, tunc enim ratio ipsius nulla fuisset, cum sensus, latentibus etiam adversariis, æquè confusè objecta cognoscere possit ac intellectus. Imò sensus quò magis imperfectus & obtusus, eò objecta facilius confundit, & adversariorum universalia conficit. Ideo ergo negat S. Doctor sensum conficere universalia, quia nequit objectivè præscindere, hoc enim, ut ait ipse, suà sagacitate solus præstat intellectus.

XII. Notandum circa mentem sancti Thomæ.

DISPUTATIO XXXI.

Per quem actum intellectus fiat universale, abstrahentem an comparantem.

SECTIO PRIMA.

Prænotantur quadam.

I. **A**bstractio duplex est, formalis, & virtualis. Formalis est inadæquata imago seu representatio objecti, naturæ scilicet sine singularitate. Virtualis est species intelligibilis & vicaria objecti, seu comprincipium effectivum simul cum intellectu ad talem abstractionem producendam, nam ex objecto & potentia ut aiunt, paritur notitia, unde objectum cum per se non potest, concutit per speciem vicariam sui, quæ proinde abstractio & representatio dicitur, non formalis, sed effectiva, & producitur ab intellectu agente, cujus munus est abstrahere species à phantasmatibus, & illas spirituales reddere. Hæc ergo cum non sit formalis representatio, non potest intellectus agens eam producendo dici abstrahere naturam ab individuis, vel facere universale, nisi remotè, sed solùm abstrahere species à phantasmatibus, per quas eliciatur actus intellectus abstrahens, & faciens universale.

II. Comparatio etiam duplex est, prima est quasi prævia ad abstractionem, ut cum consideramus & conferimus habitudinem individuorum similitudinem, & inde occasionem sumimus ad naturam, in qua sunt similes, ab iis abstrahendam. De hac comparatione non est in præsentī sermo, cum certum sit per hanc non fieri universale: tantum enim est consideratio multorum singularium. Secunda ergo comparatio est, cum id quod significatur per terminum homo, comparamus ad Petrum, Paulum, & reliquos, ut cum dicimus, homo est universale, seu quid superius ad Petrum, Paulum, & alios ut ad inferiora, & de hac comparatione præsens procedit difficultas.

SECTIO II.

Resolvitur questio circa actum abstrahentem.

I. **C**irca actum quo fit universale, tripartiti sunt auctores. Prima sententia ait, universale metaphysicum seu in essendo fieri posse per abstractionem, universale verò logicum necessariò expectare comparationem: ita Soncinus, Nipus, Canariensis & alij apud Rubium q. 5, universal: Secunda affir-

mat utrumque, id est, tam metaphysicum quàm logicum fieri par comparationem: ita Scotus septimo Met. q. 11. cum suis: P. Hurt. d. 5. Met. f. 8. Tertia demum sententia è contrario asserit utrumque fieri per abstractionem; ita P. Arriaga d. 6. log. f. 8. n. 48. & alij.

Prima conclusio: universale Metaphysicum, seu in essendo, fieri potest per abstractionem. ita P. Suarez d. 6. Metaph. f. 6. n. 11. & alij. Quod primò probatur auctoritate S. Thomæ, Opusc. 5. ubi ait, naturam quia antea erat singularis, fieri universalem per actionem intellectus depurantis eam ab his & nunc, & cæteris conditionibus individuantibus, sed hoc est abstrahere, ergo.

Ratio à priori: eo ipso quòd natura abstrahatur à differentis individuantibus & limitantibus, est una, indifferens, & illimitata, & consequenter apta ut communicetur multis, ergo est universale. Confirmatur, universale secundum Aristotelem est unum in multis, seu unum aptum est in multis, sed natura sic considerata est una in intellectu, nam separatur ab omni multiplicitate, & in multis à parte rei, saltem aptitudinaliter, si enim solùm dari posset unum individuum, ut Deus, vel Michael, aut Gabriel, in probabili sententiâ, non foret universale, ergo. Et hoc modo explicat S. Thomas naturam universalem. Opusc. 56. Istæ hæc de re pro præsentī sufficiunt, toto enim sermone discursu hæcenus factò hoc probavimus.

Secunda conclusio: etiam universale aliquo modo logicum seu prædicabile fit per abstractionem, ac proinde non requiritur formalis comparatio. Probatur primò, natura sic abstracta est una & apta per prædicationem affirmari de multis, nam est indifferens ad omnia, cum nullius sit propria, unde nil requiritur aliud ex parte naturæ ut sit prædicabilis, nihil enim mediat inter abstractionem & prædicationem quo reddatur humana natura prædicabilis de Petro, ergo redditur formaliter talis per abstractionem.

Dices requiri ut actu reflexo apprehendatur convenientia Petri & Hominis, hæc autem est notitia comparativa. Nego antecedens: nam eo ipso quòd apprehendatur ratio hominis, & Petrus, de ipso potest prædicari homo sine aliquo actu reflexo, per actum enim directum videt in utroque extremo eandem rationem & prædicata, & id quod continetur in prædicato, contineri etiam in subiecto, & è con-